

פרשת בלק

מה אזעם לא זעם ה' (כג, ח)

למען דעת צדקת ה'

מציאה מצאנו בספרו של הגאון רבי איצלה מוולוז'ין זצ"ל "מילי דאבות", על הפטרת פרשתנו: "עמי, זכור מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השיטים עד הגילגל, למען דעת צידקות ד'". ואמרו חז"ל: יודע היה בלעם לכוון אותו רגע ביום שהקדוש ברוך הוא כועס בו, וזה שנאמר: "למען דעת צדקות ד'" - אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: "בני, דעו כמה צדקות עשיתי עימכם שלא כעסתי בימי בלעם הרשע. שאילו כעסתי, לא נשתייר מכם שריד ופליט. וזה שאמר בלעם לבלק: "מה אזעם - לא זעם ד'". מלמד, שכל אותם ימים לא זעם. אבל למילים: "מן השיטים עד הגילגל" אין לכאורה שייכות לעניין. ויש להבינן, ויובן הדבר במשל.

בכפר נידח התגורר יהודי ולו שדות ומחסני דגן, רפתות ודירי עיזים. בימים היו משרתיו מוציאים את הפרות והעיזים לאפרי המרעה, ובלילות שמר עליהם כלב ענק ואימתני שהפיל חיתיתו על גנבים ועל זאבים. ביום היה הכפרי קושרו בשלשלת ברזל, שלא יזיק לבריות.

ברבות הימים גדלו בניו של הכפרי. ביקש להקנות להם חינוך יהודי, שידעו להתפלל כהלכה, ללמד פרק משניות ודף גמרא. נסע העירה ופנה לאחד מחובשי בית המדרש, ולהקצות לו ביתן מלא ספרים בהם יהגה יומם ולילה. רק כמה שעות ליום יבוא לביתו ללמוד עם בניו ככל אשר יוכלון שאת. הסכים האיש, והגיע לכפר. כשעשה דרכו לבית הכפרי, נבעת. בסמוך לבית הזדקרה חיה עצומה לקראתו, מותחת שלשלת ברזל כבדה, מלתעותיה הפעורות מגלות ניבים חדים וגרונה נוהם בחירחור מצמית. המלמד, שכל חייו פסע בסימטה מביתו לבית המדרש וחזרה, לא ראה מעודו כלב נושך. עתה עמד מול המפלצת ולבו התפלץ: צער בעלי חיים! מסכן היצור הכבול. השרשרת חותכת בגרונו, אין פלא שהוא מגרגר כך בחוסר אונים. פשפש בכיסו, ומצא קוביית סוכר. השליך לכלב שבלעה בחטף והמהם בשביעות רצון. בהיכנסו לבית, מיהר לקיים מצות תוכחה. אמר לכפרי: "רחמנות על הכלב האומלל, מדוע תכבול אותו כאסיר בנחושתיים."? השיב הכפרי: "יצור מסוכן הוא ומזיק!"

והמלמד התם טען: "מר נפש הוא על מאסרו השרירותי. מצווים אנו לחמול על בעלי החיים, ככתוב: ורחמי על כל מעשיו!"

צחק הכפרי בלבו לתמימותו של המלמד, ולא אמר מאומה. יצא לעסקיו, ולפנות ערב שב לביתו. המלמד לימד עדיין את בניו. בלאט אמר לבניו ביתו שלא יצאו החוצה בשעה הקרובה. התיר את הכלב ממאסרו, ואמר למלמד: "די להיום. רשאי אתה לשוב למעונך". נפרד המלמד לשלום ויצא מן הבית, וכעבור רגע נשמעו זעקותיו. מיהר הכפרי החוצה ומצאו מוטל לארץ קרוע בגדים וזב דם, והכלב גוהר מעליו בניבים נוטפים ריר. "הצילו", זעק המלמד בגרון ניחר, "כיצד מרשים אתם למפלצת כזו להסתובב חופשי", נאק...

והנמשל: בני ישראל ידעו שבלק שלח להביא את בלעם לקלל, וראו שבלעם בירך במקום לקלל, שיבח וקילס עד שבלק ספק ידיו מרוב צער וגירשו חזרה. לכאורה, אין להם אוהב גדול יותר ממנו! הודיענו הכתוב: אויב מר הוא, אלא שהבורא חסם פיו, שם זמם לשפתיו. ולבנו התחמץ: לשם מה, מסכן שכמותו... מה עשה הבורא יתברך, התיר את השלשלת לרגע אחד - ויעץ להחטיא את ישראל במעשה שיטים ומתו עשרים וארבעה אלף "מן השיטים ועד הגילגל", ואז הבינו איזה כלב מסוכן היה...!

וכשאנו מתבוננים בדבר, מבינים אנו שמאורעות רבים קורים מסיבה זו. כשהבורא רוצה להודיענו

פרשת בלק

שבריאותנו בידו, מביא הוא מדווה קטן, כאב פעוט, כדי שנוקיר את טובו הכולל. מביא הוא הפסד קטן וצורב, כדי שנדע שרווחינו ממנו הם. כישלון פעוט, שיבהיר שהצלחתנו בידו יתברך - "למען דעת צדקות די"!".

מקור: מעיין השבוע